

Coniunctiones et Orationes eulisticae,
S. Thomas Aquinas

Phacari S.; Panegyricus in
memoriam divi Thomae
Aquinas.

Inc 3646

XIV. 4. 41 a

Innegivicus Dni Thome Aquinatis
Oratio Bartoli ad Innocentium Pontificem maximu
Oratio oratoris Genuen ad Innocentium octavum
Oratio funebris. Et Alia Oratio funebris
Oratio pro obedientia prestanda
Oratio de Chri ad caelos ascensione
Oratio oratoris Mantuan ad Alexandrum VI
Oratio in die om̃ sanctoru habita
Bulla contra Joanne Ecclesiasticu libertate occupante
Monitoriu contra Venetos
Leonardi Ducis Veneciaru ad Juliu y epla
Bulle aliquot Pontificu
Oratio in p̃na sessione Lateranen Concilij
Oratio Angeli pro Concilio Lateranensi
Et Bulle due Pontificu libl. Jos.
Oratio in secunda sessione Concilij Lateranen
Et Bulle aliquot Julij
Publicatio federis inter Juliu f̃m scdm et Maximilianu
Bulla vniuersalis Pacis Leonis decimi
Bulla reformationis Romanen officialiu
Alia ad fine unius Bulla interdicti in rego francie
Ode in laude Imperatoris Caroli - a
Caroli Romanoru regis allocutio
Defensio pro christianissimo francoru rege
Oratio Erismi Gislek Epi Ploren

B. Caruagial: Presbytero scē Crucis in Hierosolyma
S.R. ecclesiæ Cardinali sacratissimo. T. Phædrus.

Orationem quā habui de laudibus Diui Thomæ Aquinatis: quia eā multi (quibus quicquid negare nefas est) quotidianiano pene cōuicio a me petunt: & scriptiōē dextera refugit: coactus formis tradidi imprimendā: nec dubito rumusculos exorturos: Phædrū laureolam in Mustaceo quærere: a quo tantū abest cōsiliū meum ut potius cogitem ne meridie luceat: Eam autem ideo tuæ dignationi hoc epistolio dedicaui: ut esset aliquod pignus monimentumque: meæ erga te obseruantia: utque iudiciū tuum elicerem prodeundū ne mihi posthac in aciem sit: an arce cōfidendū. Tu enim id uel unus poteris iudicare: quē toties orantem Patres Populusque & audiuerint & obstipuerint: Quique cū durior sit spectatæ uirtutis cōditio quā cognita per omnes tamen gradus non minus gloria quā dignitate cōscenderis: Non igitur (ut ille) cerulas tuas miniatulas pertimesco: sed & posco & efflagito: Illud tamen prius contestatū esse uolo: Catillatū me iuisse: alienaque potius congregasse: quā mea contulisse: quod etiam (si bene fiat) laude dignū esse censeret Isocrates: Iudicent pro arbitrio ceteri: nā oēs cōtiones in omni sententiā occurrūt: Ego quidē ob id ne pīlo quidē minus me amabo: cū sciā & si alienis sententiis scripto certe meo me orasse: Id autem si tu etiā probaueris: sat habeo: Tu enī mihi unus es pro centum milibus: Leges ergo has nostras quisquiliās uel tunc cum nil erit reliqui quod agas: uel potius cū nil agere uoles: quod cū facies: & tui Phædri te subeat imaguncula: & id obserua an eloquētia nostra in posterum futura sit silentium. VALE.

Inc. 3646

T. PHAEDRI Ingheramii Volaterrani Panegyricus in memoriam diui Thomæ Aquinat. Senatui apostolico ad Mineruæ Dictus.

INter cætera quæ ad bene beateq; uiuē dum: sancta mater ecclesia nobis ostēdit Patres amplissimi: illud salubre & frugiferum existimat: Quod ultra tot præclara instituta: tot sacro: sanctas leges: tot diuini humaniq; iuris præcepta: sanctū est: ut eorum qui in hac nostra rep. christiana claruerint & ob merita in diuorum numero relati sint: Solemnia/natalesq; dies/singulis quibusq; annis: statō tempore celebrarentur Eam precipue ob causam ut eorū memoria ueluti pictura egregia/sed uetustate euanesceat: nouis quasi coloribus annua laudatione renouaret: qua toties repetita mortales expergefactis animis tanq̃ sagittarii ad metam inuitarentur: omniq; conatu/ illis similes euadere niterent: Acriori. n. animo ac fiducia ad ea ferimur imitāda: quæ ab aliis hominibus facta eē cognoscimus: q̃ ad ea sequēda ipellamur: quæ ne ipsi quidem faciunt qui precipiunt: & quæ uidētur/ exercende linguæ potius q̃ uitæ instituēda: gratia tradidisse. Quiq; eam habendam sapientiam predicant: quam adhuc mortalium consc-

cūtus est nemo. Spectamus etenim potius: quæ
fiunt in uita cōmuni: q̄ quæ fingunt aut optan-
tur: ut solent pictores: qui nouos discipulos præ-
stantissimis propositis imaginibus: potius q̄ ar-
te erudire contendunt: uel quia plus oculis q̄ au-
ribus credunt: uel quia longum iter est per præ-
cepta: Breue aut̄ & efficax per exēpla. Quod cū
ita sit: diesq; hic nobis: in honorem diui Thomæ
Aquīnatis celebret̄: mihiq; prouincia demanda-
ta fuerit: ut de illius uitæ integritate deq; rerum
omniū tam humanarū q̄ diuinarū scientia pene
incredibili: apud uos uerba faciam: maior̄ insti-
tuto & more ut bonis auspiciis ad optatum finē
nostra perueniat oratio: Beatam uirginem solita
salutatione ueneremur. AVE MARIA.

Humanarum rerum primordia effectusq; per-
quirere: inuestigareq; uolētes: facile ex omni om-
niū actione cupiditateq; coniciūt esse quoddā
extremū & ultimū: ad quod expetendū omnia
quæ consulto fiūt referantur: Nec ipsum usquā
referatur: & ad quod cū peruentū fuerit: nostra
hæc cupiditas conquiescat. Idq; nulla externa il-
lēcebra: sed ipsū per se sua ui: nos rapere in sui
desideriū: Esse autē hunc finem atq; extremum
solam ipsam felicitatem: Non modo unusquisq;

non poterit eruere. Sed ne philosophantiū quidē scholā: cāteris in rebus inter se dissentientes iibunt inficias. Verum id diu multūq; inter illos uentilatum est: quid tandē sit hāc ipā/ quā ab omnibus: expetit felicitas: Quod cum uariū uaria sint cōmenti: Eamq; nō nulli uoluptatem esse dixerint: multi honestatem cum uoluptate: plures bona animi/ corporis/ & fortunā: alii doloris priuationē: scientiam alii: alii uitam naturā congruentē: alii uirtutē: Illud tamen sapientiorum autoritate comprobatū est: Felicitatem ipsam ex usu uirtutis oriri. Esse enim proprium quoddā/ ad quod agēdum/ mortales omnes sint procreati: quodq; cū cāteris animātibus cōmune esse nō possit: ut enī piscibus squamā/ armentis cornua/ auibus pēnā/ feris dentes/ sic aliquid homini attribui necesse est: quod illi sit propriū & sine quo rationem suā conditionis amittat: Cumq; homo medium sit/ inter deum: & cātera animantia: quā dāq; habeat cum utrisq; cōmunia: ut animā & corpus/ tenū & cōprehensibile aeternum & temporale: Iudicemus oportet hominē mixturā esse quandā diuinitatis cū humanitate: proximūq; deo locum habere: qui sui intelligat artificium/ omniaq; propter se/ qui illis cōgruēter uteretur/ esse creata. Atq; ideo eius pro-

prium nō esse uiuere/ quia cōmune sit & plantis
nō sensum habere: quia cōmune sit & brutis: sed
uitam & actus secundu perfectam rationem dis
ponere: qua qui bene excellenterq; uteretur is
propriū ad quod natus esset bene absolueret.
Virtutū autem per quas ad hanc felicitatē pue
niat: Alias moris esse/ alias intellectus: De ea lo
quor felicitate: quā apud mortales esse potest:
& quā aliquid agēdo/ cōtēplando ue/querit: nā
si animæ īmortalitatē/ cōsyderemus: Vera feli
citas apud mortales esse nō potest: Cū ipsa ani
ma quieta nō sit/ ideo nec felix/ donec quo ten
dit/ hoc est ad deū: sui ipsius originē pueniat. nō
enī in hisce terrenis sordibus: & ceno/ felicitas
sūma cōstituta est: sed eam cœlitus petendā esse
quis ambigit? Sūt ergo aliæ moris/ aliæ intelle
ctus uirtutes: ille circa actus/ affectusq; hæ circa
ueri deprehensionē magis uersant: Illis diffici
lia præponunt: nil timide agendum: nil auare:
nil iracūde: nil inique: nil abiecte: grāde potius
quoddā propositū est. & si adsint facultates/ ma
gnificentia debet apparere: deniq; mediocritas
quādā/ in rebus oīl us prudenter custodiēda: ab
his autē altius iter tendi: quippe quibus hæc
humana sordeāt: Et quibus mens/ quasi regina/
quodcūq; opus est/ ratione/ excogitatiōeq; pficit

Ipsa rerum causas solerter inquirat: Ipsa diuinæ
maiestatis arcana rimat: Ipsa hoc uniuersum:
Ipsa cœlū spectat: solēq; & lunā & statos syderū
cursus pensitat. Solem qui sit ipse fons luminis:
lunā quæ inde lucē hauriat: tā uaria tā incōstās:
Sydera quorū uagent alia: minime unq; errātia/
sed aut in cursu recto/ statioē/ regressioē ne pma-
nentia: nihilominus omnia cū cœlo ipso rotent
& rapiant: qui tamen ordo pulchritudinem ex
illius participatu habeat: qui intelligibile pri-
mum sit: idest ex ipsa natura: quā deum appel-
lamus: cuius iussu hæc omnia arcano quodam
& ornatu & ordine decurrunt: unde ex iis cete-
risq; omnibus diuinis quoddā nascit: quod nos
sapientiā nominamus: Est ergo altera admini-
strandi prudens temperata fortis ac iusta ratio:
altera maxima consyderatio: cognitioq; rerum
cœlestiū: & earum quas occultas & latentes ra-
tio potest idagare. Quod cū ita sit quis in utrā-
q; finis ultimus: hoc est felicitas ī suo genere cō-
sistat: Ea tamen maxime est expetenda: quæ in
se plurimum habet dignitatis. An quæso nostra
potius curabimus: hoc ē corpus/ mores atq; opes
nos ipsos idest animū quo propius ad deum acce-
dimus post habebimus: tunc enim cum aciem
mentis diuina contēplando dirigimus: supernæ

cognatæ menti coniūgimur: hominēq; omnem
exuimus: & solo eo munere quod in nobis diui-
nū est utimur: Nostra etiā hæc infirma sunt oīa
istabilia & caduca: multis casibus subiecta: mul-
torū insidiis exposita: Sed quæ integra sūt & sem-
piterna/ & ad quæ uis nulla interitus & corrup-
tionis pōt accedere/ sola p̄stare pōt sapiētia: quæ
sola ī cœleste spectaculū pducit: cœlestiūq; rerū
ueritatē diligentior inquirīt. Illæ insup artes sa-
pientes nō sunt/ quæ uitæ inscruīūt: siue utiles/
siue elegātes siue necessariæ sint: Sed ppria stu-
diosorū supellex est cōtemplatio: Quidē si ciui-
lem uitā seqmur/ & urbanā/ nōne intelligimus?
esse artes in ciuitate: quæ uitæ cōmoda suppedi-
tent: esse alias itē/ quæ illarū utant̄ opera: rursus
alias quæ famulent̄: alias quæ imperitent: mul-
taq; esse necessaria/ ad finem nobis propositū cō-
sequendum. Sed quæ sola iudiciū tenet rectum
& quæ uniuersum bonū contemplat̄: paucis ad
modū indiget adminiculis: exercere id studium
semp; meditariq; possumus: ut qđ nullis extrin-
secus egeat instrumētis: ut cui nullus incōgruēs
sit locus: Vbi ubi enī fueris/ presto erit ueritas.
Beati/ feliceq; sūt igit̄ illi: q; prudēter/ iuste/ forti-
ter/ tēperate/ admīstrāt oīa: Beatiores/ feliceioresq;
tamen illi: qui in rerum naturaliū indagatione/

coelestiumq; contemplatione uersant. Illi uero
beatissimi/ felicissimiq; & supra hominē appel
landi: qui utramq; uitam sic tenuerint/ in utraq;
sic se exercuerint: ut cui potissimū adhaeserint co
gnitu sit difficillimū. Quid si quis & has/ & fe
licitatē illam/ quæ animæ ad creatorē reuertē
ti pollicet: fuerit assecutus: nōne merito in Di
uorū numero referendū censebimus? AGE er
go (postq̃ uobis utor attente audientibus) inspi
ciamus an uere diuus Thomas noster undecū
q; felicitatem sit consecutus. Et quis nihil illo
dignū: nil uobis nouū: nil cuiq̃ iauditū possim
adferre. Attamē uitæ eius repetita memoria: spe
ro erit nō iniucūda. Deq; eo sic dicam atq; unus
modus/ unaq; ratio erit: rein tantūmodo in me
dium ponā: quæ tantū habet in se gratiæ & ad
mirationis: ut neq; mea (quæ nulla est) neq; cu
iusq̃ ad mouendos uestros animos eloquētia re
quirat. Nō tamē articulate omnē eius uitam re
feremus: cum uos eam quotannis in huiuscemo
di celebritate pro christianæ religionis consue
tudine audire: & memoria repetere consueueri
tis: Nec eius laudes ab incunabulis ipsiq; cre
pundiis auspicabimur: nō steginata generosissi
mæ familiæ recensebimus: nō fortunas luculen
tissimas narrabimus: nō eximias corporis dotes

nos

connumerabimus: Sed n̄ hil nisi proprium/ni-
hil nisi genuinum: nihil nisi solas ipsius animi
dotes laudabimus. Cætera enī & nobilitas/for-
ma/uires/diuitiæ/fortunæq; & corporis bona/nō
nostra/sed circa sunt: Illa nostra sunt ppria: quæ
nullo tēpore mutant: nullo infortunio cadunt:
nulla ætate senescunt: quæq; etiā nobis defūctis
faciūt/ ut uiui habeamur. Verū quia extitere q
iudicarint felicem nasci/ & educari oportere: nō
enī (ut in ueteri erat prouerbio) ex omni ligno
fit Mercurius: sed ueluti rami/surculiq; si sint
natura prauī & tortuosi/ licet quantū uis manu
tractent & emolliant: nō tamen ulla ui/ aut in-
genio: ad regulā redigi possunt. Sic honestis pa-
rentibus nō nati parūq; educati ingenue/ nec re-
cti unq; nec liberi sunt: nec in sublime aīos attol-
lunt: sed & humū spectant: & uilissima quædam
ministeria sectant. Nō igit̄ erit ab re/ pauca de
eius pueritia perstringere: Nō solum enī cū pri-
mum fari potuit/ bonā indolem/ ueraq; uirtutis
indicia/ præ se tulit: & lectitando: & sacras līras
ediscendo: & gestu/motu/uultuq; cōpositis ince-
dendo: Sed e carcere materno non dum egresso/
qualis futurus esset/ apud multos fuerat diuul-
gatū: Mater enī Theodora/ a uiro ea tempestate
uitæ sanctimonia conspicuo: & qui ob id ipsum

uera solitus erat uaticinari/accepit:puerum quē
utero gestaret/ orbem terrarum/ & uitæ integri-
tate/ & sapientiæ magnitudine illustraturum.
Grandior factus: cum primū in ludum littera-
rium per ætatem proficisci licuit: domestica di-
sciplina studiisq; honestis institutus: missus a
Landulpho patre Neapolim/ ad studia littera-
rum: celeritate incredibili primas artes libera-
les dicitur didicisse: cunq; in illa ætate/ ueluti in
tenella arbore/ floribus omnes contenti essent:
formatos uirtutum fructus produxit: Omniūq;
opinionem superauit: nemoq; nō timebat/ ne tā
immaturre magnum ingenium esset uitale. An-
num deniq; agens tertiumdecimū/ studio sapiē-
tiæ/ beatitudinisq; accensus: temporumq; uitiiis
offensus: ut ipsam beatitudinem facilius conse-
qui posset/ in sciis parentibus/ in hunc Diui Do-
minici ordinem secessit. Nec defuere huic consi-
lio impedimenta: Mater enim conatum uimq;
omnem: ad eum recipiendum intendit: cūq; in
urbe esse comperisset/ huc profecta: quoniā sibi
filiū uidendi potestas non fiebat: dispositis in
fidiis rapi ad se: deduci q; curauit: Voti compos
facta/ ut illum a proposito distraheret. (Bone de
us) quos astus: quas artes non adhibuit? Blan-
ditiis primo aggressa est. Opum pollicitatione:

diuitiarum ostentatione: uoluptatumq; omniū
uariis illecebris: atq; ubi hæc parū p̄ficere con-
spexit: ad minas cōuerſa: nullos non terrores in-
cussit: domi bienniū cōtinuit: ab oī cōsuetudinē
colloquioq; segregauit. Nec his ille fractus aīo
ab instituto discessit: donec eūdi quo uellet po-
testate facta: i pristinū ordinē est reuersus. (Vti
nam P̄s tanta esset cōstantia: in his oībus qui
in huiusmodi cænobia secedunt: p̄fecto melius
christianæ rei publicæ eorūq; existimatiōi con-
sultū iri cerneremus.) Sed nō nostrū hæc inqre-
re. Mira igit̃ in Thoma puero cōstantia: Mirū
iudiciū: Diuitias cōtempnit: auriq; tanq̃ malorū
omniū fomēti: usum oēm respuit. Vbi enī diui-
tiarum cupido iuasit: neq; disciplina: neq; artes
bone: neq; ingeniū ullū satis pollet: atq; ex abū-
dantia luxuria: ex luxuria fœdæ libidines oriū-
tur. Idq; etiā sæpe euenire aiaduertimus: ut si-
mulac gloria honorē: uirtutē uincit opulencia:
animus ad uoluptatē a uero deficit. Naturaq;
a fortuna corrūpit̃: ob eā rem paterna heredita-
te seipsū abdicauit: quæ copiosissima eueniebat
Quippe qui e ditissima/nobilissimaq; comitum
Aquinatiū familia esset oriundus: quā etiā no-
bilitatem paruifecit: quod alienis niti laudibus
nihil aliud sit: q̃ sua proferre nō posse: & qui pbe

sciret dictū illud Platonis celebre: Neminē regē
nō ex seruis cē oriūdū: neminē seruū nō ex regi-
bus. Maternis lachrymis: maternis precibus: ma-
ternis minis nō ē fractus: Nulla licētia: nulli io-
ci: matre etiā sēpe tū æqualibus sēpius interpel-
lantibus: a recto cursu detorserunt. Nō auaritia
ad opes deuocauit: nō libido ad uoluptatem: nō
deniq; labor in castitate: in ieiunio: in obedien-
tia perferendus ad quietē: Sed in ordinē reuer-
sus tanq̃ fractis ergastulis: libertateq; recepta: to-
tum sese ad ea studia quæ felicitatem pollicent̃
cōuertit: Paululūq; i hac urbe moratus: accitus
fama Alberti: cui a rerum multarū cognitione:
magni cognomen est inditū: Coloniā Agrippi-
nam ubi ille disciplinas pene omnes profitebat̃
accessit: sub quo quantū profecerit: quantisq; in-
genii: doctrinæ: elegantia: probitatis: laudibus
floruerit: ita omnes nouistis: ut neq; possim ali-
quid uestre sciētia: adiicere: neq; minus laudan-
do q̃ par sit quicq̃ eum uera gloria defraudare:
Cūq; ob taciturnitatem silentiūq; a condiscipu-
lis bos mutus appellaret̃: ferunt Albertū ipsum
iam tunc tantā doctrinā conspicientē: & futuræ
prælagum dixisse. Bouem illū mugitū aliquan-
do æditurum quem totus terrarū orbis audiret.
Hæc eius omnis pueritia. Hæc oīs adolescētia.

Ecquid uidet̃ uobis Patres? nōne felix est existi-
mandus? Nōne/nō modo corū hominū/qui suo
tpe claruerunt/ sed etiā antiq̃tatis memoriā oēm
sup̃auit? Honestis parētibus est natus: ingenue
educatus: ut primū p̃ ætatē licuit/ Grāmaticen
didicit: ut rectā loquēdi rationē sciret: Rhetori-
cen attigit: ut quæ didicerat proferre atq; eloqui
posset: & ut ueluti lana purpurā bona fide potu-
ra/ quibusdam prius medicamentis inficitur/ ita
ipse ad sapientiam excipiendam his disciplinīs
imbui preparariq; uoluit: Nec Poeticā respuit:
quæ ab antiquis primaria quādā Philosophia
est habita: quæq; ab ineunte ætate/ uiuendi for-
mulam docet: mores/ affectionesq; ostendit: resq;
gerendas cum iucunditate precipit. Geometriæ
nō parum operæ dedit: Musicæq; & Astrologiæ/
quod hæ artes cum Philosophiā (quæ ad felici-
tatem dux est) adnexā habent societātē: Deniq;
per omnes uirtutes/ honesta cogitando/ bene di-
cendo/ recte agēdo/ & in cœlo pietatis thesauros
qui nullo fortunæ aut casus ipetu/ eripi possunt
congregando: ad sapientiā/ cui tanto desyderio
flagrabat/ contendit: Quam ut uere consequere-
tur/ omniū quæ uitii nomine comprehendit/ atq;
intelligi possunt: sua sponte/ ac uoluntate absti-
nens: ocium elegit: totumq; sese studio tradidit

sapientia. Solam uirtutē sequens: solam doctrinam amplexans: soli sapientiæ inhians: Nō auisim equidem dubitare/ quin uos hunc omnes felicem esse existimetis: Nam si Plato preclare eū beatum esse dixit/ cui etiā in senectute contigerit ut sapientiam/ uerasq; opiniones adsequi posset: cū nō hunc beatissimum iudicemus? Qui hæc omnia in ipso iuuentutis initio sit consecutus. An fortasse felicem esse censebitis/ Aglaum nescio quem Sophidium? qui Apollinis oraculo felix sit iudicatus: quod ætate iam senior/ terminos agelli sui/ rusculi/ fructibus/ ac uoluptatibus cōtentus: nunq̃ excesserit: Vel potius. Q. Metellum? quod omnibus in rep. functus honoribus/ consulares filios uiderit: nepotes sinu tenuerit: nulla suorum funera extulerit: nullū morbi genus perpeffus fuerit: ad ultimāq; ætatē/ eodē semp̃ tenore/ puenierit: umbratilis felicitas: & quæ humi serpat: nec altius sese attollat: Iure uos/ inquā iure felicē eū esse cēsētis: Qui cōtemptis rebus humanis in naturaliū rerū indagatiōe/ & cœlestiū contemplatiōe/ inq; ipso deo felicitatem collocarit. Video uos multum Patres in has eius uirtutes obstupefcere: In alio sint hæc admirandæ: In hoc nostro scitote esse preludia quædam/ & futura uitæ indicia: Virtutes quasdā diuinas & quæ

raro i mortalibus appareat/uolo uos in Thoma
admirari:ut est illa:tantā uim illi fuisse in dispu
tationibus/tantā celeritatē & breuitatē: & respō
dēdi & laceffendi:subtili uenustate atq; urbani
tate cōiunctā:ut apud oēs esset opīnio/diuinum
spiritū in Thoma latitare:Quid cū iuuenis ad
huc a Parisiēsis accitus:ut Philosophiā/theo
logiāq; doceret: omnibus quotquot p̄fessoribus
sup̄atis:ante ānos theologiā isignibus acceptis:
nōne ostēdit uerissimū esse illud: Celeriorē cur
sum uirtutis esse q̄ aetatis:Quid illud: quod in
surgētes christiano nōi sectas infestissimas/ & iā
diu etiā antea inueteratas ita uicit:ita repressit:
ita labefactauit & euertit ut discussis/cōuictisq;
tā publicis q̄ eorū q̄ sapiētes putabāt sentētiis:nō
solū cæteris p̄suaserit illas esse p̄nitiosissimas sed
etiā sectatores auerterit: & i rectā sniam traxerit
Quid cū ueterū Philosophorū & eorū qui inter
cæteros principatū sibi uendicarūt: errores ostē
dit: argumēta diluit: ueritatē & inuestigauit &
aperuit:apertāq; in uulgus tradidit:nōne uidet
uires humanas sup̄asse: Mira sunt Prēs quæ de
co memoriæ sunt mādāta:quæ nō solū oratione
nō exprimi/sed uix mēte cōprehendi aut cognos
ci possunt: Quibus ni uideor satisfacere/date ob
secro ueniam: ipsum enī me inquirentē/ obiecta

repellit ueneratio: & si propius mentē adiecerim
quod oculis in solem connitentibus euenit / pre
stricta acie/uidēdi facultas mihi eripit: Perstrin
gā er go ut potero: qñquidē p dignitate exequi/
copia nō est: T āto aut studio/in illis inuestigan
dis/dī/pene indies singulos/pstittisse: ut dum nec
intermitteret aut admiratōem earū rerū: quæ sūt
ab antiquis repertæ: aut inuestigatōem nouarū:
nō solū naturalium rerū necessariarūq; usurpati
one/se defraudaret: uigilias/inediamq; perferret
omniūq; obliuisceret: sed animo penitus distra
cto/ & quasi a corpore segregato: nullo penitus se
su uteretur. Quod si admirari solemus/ Archime
dem: qui dum in puluere quedam describit at
tentus: ne priam quidem captam esse senserit. si
item Thaletem Milesiū/ unum ex septem quos
sapientes Grecia iudicauit: q; nocturnis intētus
syderibus in puteū deciderit: Nam duci magna
rum rerum contemplatione ad cupiditatem sci
entia: summoꝝ uirorum est existimandum: quā
putemus diuum Thomam uehementius distra
ctum/ sapius extitisse: cum non terrena sed diui
na/ non stellas/ sed Deum ipsum/ contemplaretur
Magna igitur ipius fama diuulgata: multæ erat
apud principes gratia: apud patres auctoritatis
apud plebem notitia & nominis/ certatimq; eum
bii

omnes uenerabant: laudabant: & in celum ex-
tollebāt: prius tamen defessi sunt laudando/ atq;
admirādo/ facta eius: q̄ ipse/ quæ gloria digna es-
sent/ faciūdo: Voces etiā laudantiū/ miraculi ma-
gnitudo oppreſſerat/ ceſſabantq; laudādi officia/
pluſq; laudanda cernētibus: Atq; adeo apud Lu-
douicū Galloꝝ regem/ uirꝝ ſanctiſſimū/ ipſius ua-
luit autoritas: ut potentiſſimus rex nihil unq; ar-
dui/ illo inconfulto egiſſe dicat: Pontifices uero
maximi Urbanus. iiii. Clemēs. iiii. Gregorius. x.
eius opera/ & cōſilio in rebus maximis uſi ſint: A-
cunctis uero habebat ꝑ oraculo: ad eūq; omnes
tanq; ad pœnū rex omniū/ cōcurrebant: nullaq;
fuit/ uel etiā inter doctiſſimos diſceptatio: quam
nō Thomas terminauerit: Ita/ in uno ipſo potiſſi-
mū/ totius ueritatis niti patrociniū uidebat: ſue-
tā ſententie nō adeo addictus/ qualiq; deditus
mācipio erat: ut eandē tueri pugnaciter/ ꝑrinaci-
terq; quo iure/ quauē iniuria/ obſtinauerit: Alte-
rius rectæ opinioni in diſputatōibus cedebat: ue-
ritatis ſtudioſiſſimus: ob eamq; rem Dialectica
nō utebat: tanq; ꝑ occupatiſſimā uanitate ad ſi-
mulandū: uerūq; colorē fuco mentiendū: ſed ad
mendaciū refutandū: & falſum a uero dignoſce-
dū. Siquid aut a ſtudio uacabat/ totū ſe publi-
ce utilitati prebebat: & ultra diſputationes/ & pub

licas interpretationes: sacras ad populum sæpe
conciones habebat: magna omnium admiratio-
ne: magno omnium concursu: nec minori gratia
audientium enim affectus/ in potestate habebat
sententiarum grauitate/ impetuq; orationis/ fle-
tebat: Nemoq; non/ illo dicente/ timebat/ ne de-
sineret: Adde quod in tanto plausu: in tanta om-
nium ueneratione: elatus animo est/ nunq;: secun-
disq; rebus nunq; intumuit. Habet enī in se hoc
Patres/ fauor popularis: ut plerunq; nō in alioq;
tantum iniuriam/ sed in suam etiam/ conuertat:
Velutiq; facunditas nimia ad maturitatem nō
peruenit: nimiaq; ubertas segetem sternit: & ra-
mi fructus onere frangūtur: Sic etiam homines
sæpe corrumpit nimius fauor: Quippe qui intra
suos sese terminos/ elati/ continere non possunt:
Quem ita hic noster repressit: ut ei uirtutes om-
nes militare uiderentur: Rerumq; successu nec
gloriatu/ nec commotus est unq;: Notum est il-
lud/ quod a quodam ex infimis/ sui ordinis/ ma-
nipulari/ rogatus: ut se ei comitem per urbem ua-
gaturu/ præberet: licet meditationi intentus: non
rehuit tamen: illumq; subsequi non est dedigna-
tus: qd qd ita in disputatōibus/ insolētes quosdā
repressit: ita quorundam sentētias reiecit: ut cēs
vixq; iup mirari uideretur: nullo modo uelut illos argueret

non minus humilitatē/ q̄ paciētiā admirarēt
cōmouebat/ nihil: docenti potius/ q̄ reprehēden-
ti similis: nec quisq̄ ex eius uultu percipere pote-
rat: uter uictor extitisset: dissimulatiōe tamen fa-
mā/ famam augebat: iudicabantq; omnes/ quā-
ta esset futura spes: cum ipse tam magna parui-
penderet. Memoria tanta in eo fuisse peribetur/
ut non solum ad quā animum intenderat/ celer-
rime amplecteret: Sed etiam quā acceperat in-
tegrissime contineret: nilq; unq̄ legerit/ quod nō
cogitanti sibi in promptu esset: ita ut in miracu-
lum usq; procederet. Ingenii uero tanta constat
eum dexteritate uiguisse: ut innumerabilia etiā
sine magna difficultate/ nullo hominum traden-
te perceperit: adeoq; ingenium in numero ha-
bebat: ut quicquid reliquis longa cogitatio esset
datura: prima illi animi intentio prestaret. Dig-
nitates honoresq; non modo non ambiuit: Sed
Archiepiscopatū Neapolitanū a Clemēte quar-
to Pontifice maximo oblatū renuit constantissi-
me: ductus fortasse q̄ ea dignitate nō tam uti uo-
luit/ q̄ dignus uideri: aut q̄ tanto oneri parem se
non esse existimauit: Vel potius cum tunc indi-
gni eligerent: clarusq; honor in turba uilesceret
dignitasq; apud dignos indignior eēt/ quia eam
indigni possiderent: noluit ornari/ cum qui pro-

moti essent non honestarentur: sed ornāmenta
ipsa turbarent: inter quos numerari nō tam tur
pe est/ne illis similes habeamur: q̄ periculosum/
ne quid damni ex malorum contagione contra
hamus. Supra omnia tamē castam uitam uixit:
Pudicitiam perpetuo seruauit: eaq; corpis inte
gritate ad ultimum diem permansit: quā ex ute
ro materno pgressus est. Idq; iam effecerat/nul
lis cupiditatibus uictus: nullis uoluptatum ille
cebris labefactatus: assiduus suis laboribus/ lau
datissimis operibus: usq; quottidiano: ut nihil
sibi facilius esset: nihil usitatus: nihil antiquius
uita sobria & pudica: Aliud ex alio mihi occurrit
Squalorem non appetiit: non cibis crudis: hor
ridisq; usus est: Nam quemadmodum delicatas
res desyderare luxuriā est: ita usitatas & nō ma
gno parabiles fugere demētia. Tristitiam non
preeferebat: nullo simulationis artificio erudi
tus: sed totum ilarem sese prebebat/ meridianis
amicorum confabulationibus: nihil sibi ueniā:
nihil illis molestia ac laboris impartiens: Quod
quidem mirum esse uel illinc/ qui diligentius in
spicere uoluerint: iudicabunt: Quia quottidie e
uenire animaduertimus: ut qui remotam a uo
luptatibus uitam sequantur: difficiles & morosi
sint: sibi parum læti atq; aliis tristiores: hiq; sunt

ut plurimum qui uirtutem nō tam uirtutis grā
sequuntur/ q̄ quod inanem apud mortales glori
olam aucupant: magisq; studēt boni uideri/ q̄ eē
Nec defuit diui Thomæ uirtuti/ diuinū testimo
niū: nam & stella eius capiti insidens/ sæpe appa
ruit: & Deū adorans sublimis ab humo tolli ui
sus est: Quid: quod multi uariis morbis laboran
tes/ solo eius cōtactu/ sunt curati: Quid: quod di
uinis colloquiis fruebat: adeo ut cū semel ante
Christi legislatoris nostri imaginē pstratus ab
eo petiisset an quæ scripserat ei placerent: Ecce li
gneū illud dñi nr̄i simulachrū/ respondit: Probe
de me scripisti Thoma: Quæ igit̄ exposcimus
Patres de diuo Thoma/ deq; eius scriptis testimo
nia/ cū ipse rex omniū parens Deus/ tanto mira
culo testatus sit: q̄q̄ extitere nōnulli/ qui cū duas
teneant uocabulorū origines/ ita se ostentant/ ita
uendicant/ ita circūferunt/ iactabundi: ut præse
ipsis/ p̄ nihilo habendos ceteros arbitrent: Iner
tissimi homines/ quorū omnis uis uirtusq; in lin
gua sita est: Dico fortasse plura q̄ deberem: tamē
hoc facit uester iste in me animorum oculorūq;
contuitus/ ut mihi licere putem: Hi sunt/ qui in
diui Thomæ operibus/ latam eloquentiā/ rotun
ditatem/ leporem/ gratiasq; desyderant: eumq; C
quāuis illum sua diuinitas extra ictum/ supra q;

iniuriam posuerit: tamen ueluti rudem / incul-
tumq; ac sordidum / fugiendum esse censent. Su-
persticiosum sane hominum genus: & qui putet
in pedagogis grammaticarumq; coronis / philoso-
phos / theologosq; uersari: ubi de Hecube paren-
te aut si quid grandius / de uersuum numeris / dis-
seratur. Alia in his est ratio: ubi de humanarum
diuinarumq; rerū rationibus / disputatur: in qui-
bus inquirendis: inuestigandis & enodandis: sub-
tiles / acutos / acresq; esse oportet: & nō calamistra-
tos: nō cincinnatos: nō cerussatos: nō uerborum
concentu phaleratos: Adde quod simplex & nu-
da ueritas / luculentior est: quia per seipsam satis
habet ornamentis: atq; ideo aliena fucata specie
corrumpitur. Illi id potissimum elaborant: ut eo-
rum oratio delectabilis / uenusta / facetaq; sit: Hi
ut utilis: ut grauis: ut ueneranda: maiestatemq;
potius ex horrore / q̄ gratiam ex mollitudine cō-
sequatur. Quorum uerba & si rudia / & agrestia:
animata tamen sunt: & aculeata: ad inuicem spi-
ritum penetrantia: Quare relinquant his hirtam
masculamq; orationem: ipsi sibi habeant calami-
stratam / comatamq;: & quæ compositiōem uari-
et: nec omnes clausulas uno / eodemq; modo de-
terminet. Non tamē diuī Thomæ scripta huius-
modi sunt: ut quorundam / qui se solos sapere p̄fident:

Qui dum latinas litteras contemnūt: dum rhetorices praecepta parui faciūt: ad eam barbariem deciderūt: ut quis ipsi fortasse recte sentiāt: tamē id quod sentiūt/suasq; cogitationes/nec lris mandare/nec recte disponere/nec accurate illustrare possint: utq; ne ipi quidem sua intelligant. Thomas uero & si orationis florem nullum sequitur neq; argumenta dilatat: Attamen minutis quibusdam interrogatōibus/& quasi punctis/quod pponit efficit: Diffinit omnia: partē singula: cuncta deniq; apta quadā deductiōe cōcludit: Atq; id negabit nemo: legenti eius opera mirū prae admiratione silentiū oriri: aliquid penitus introspicienti: aut de naturae aditis erutū: aut de cōlestium ad mortales adductum: tum uel aliquid ita argutū/ut defendendi: ita defensum/ut arguēdi non sit locus: adeoq; semp sequētia certare prioribus/& nouas uberrime inter legendū/efflorescere inuentiones: ut ppetua quadā admiratione:& cōtinua attentioe: respirādi locus legētibus: non relinquat. Nec mirū cū in eo omnia ueluti singula summa reperiant: & arcana quadam pulchritudine floreat:& gratia: nōibusq; ipis ac uerbis mirum q̄tum delectet: tantaq; sit in eo sagacitas in inquirendo: circumspectio: in explorando.

inquirendo: circumspectio: in explorando

subtilitas in cōtemplādo: grauitas in iudicādo:
facilitas in enodādo: ut sit aptus ambiguitatem
tollere: scrupulos diluere: inuoluta euoluere & le
ctorem quocūq; uoluerit ducere: cū nō moueat/
nō psuadeat sed cogat: agitet: uim ferat: Quē tñ
nescias/ an rerum scientia/ an scriptorū copia/ an
inventionum acumine/ an uarietate operum/ cla
riorē existimes: Quiq; tantū modo opus unū le
get nil aliud scripisse/ ex illius pstantia affirma
bit. Qui uero libros ab eo scriptorū multitudi
nē cōsiderabit/ tā parū uixisse nō credet. Annū
enī agens circiter quinquagesimū/ cū iussu Gre
gorii decimi/ Neapoli pficisceret ad concilium:
quod Lugduni celebrabat/ coepit de uia langue
re. mox morbū nactus. In monasteriū (qd Fossa
Nouii cognominat/ i agro Priuernati situm) di
uertit. Ibiq; prius tñ morte sua multis adstanti
bus uaticinata/ uiaticoq; christianorū accepto/ diē
obiit. Tantusq; repente ex eius cadauere fertur
odor insolitus pmanasse ut uicina etiā loca redo
lerent. Languentibus multis & tūc/ & post mul
tos annos ante eius sepulchrū prostratis/ sanitas
e uestigio restituta est. O uitæ integritatē. O sa
pientiā cūctis seculis pferendā. O uerā pfectāq;
felicitatē. Quid enī est (ut prius dicendi finē fa
ciā q̄ uos attente audiēdi) quod in diuo Thoma

possit desiderari: Nōne ita uixit ut omnes uir-
tes quæ ad felicitatē perducūt nō sit cōsecutus?
In quibus singulis ita excelluit ueluti reli-
quas nō possideret: Libidinē quasi freno compescuit:
Iracundiam continuit: auaritiā coercuit: contem-
nit omnia/prudēter: iuste: fortiter: temperate. Dece-
dit ambitionē: honores: dignitatesq; contemp-
nit: fuit mendacii osor acerrimus: ueritatis ama-
tor intrepidus: nō alienorum uitiorum predica-
tor: nō suarum rerum laudator: Vsus est mansue-
tudine miranda: comitate admirabili: continen-
tia (si & hanc etiā uolumus) incredibili: Deniq;
omnibus in rebus mediocritatem prudenter ele-
ctam seruauit: De humano uero genere ita ē be-
nemeritus: ut omnibus ambiguum redenderit
utra prestantior iudicādis esset actionis ne lau-
de an cōtemplationis: Et docendo/profitēdoq;
& ad bonos mores/uitamq; beatam/ Populum e-
suggestu in concionibus hortādo: & sectas chri-
stiano nomini infestas cōuincendo: & iter ad fe-
licitatem/ex sui imitatione ostendendo: & quod
potissimum est/tot monimenta: tot in omni dis-
ciplina documenta: tot pro christiana republica
propugnacula ædendo: Quid? si quis item in ua-
riis rebus/cæterarum uirtutum ducem/Pruden-
tiam:& in ea consiliū/electionemq; Si quis cā

ea principia principiisq; adnexa uersat/
scientiam: quæ per inuenta omnia dis/
Siquis deniq; sapientiã: idest rerum hu/
m diuinarũq; cognitionem/consyderet/
firmabit egisse unq; nihil: sed solum cir/
tudia esse uersatum: In his autem quan/
fecerit/uel in perspiciedo quid in quaq;
ientia: uel iudicãdo quale quidq; esset:
ne ac uita disputando: dum differit/de/
n temperaturis: de simplicium uiribus/
nensis nascendi uicibus & obeundi: de/
ous: de euentorum notis: de ordine uni/
ipso rerũ omniũ creatore deo: Illhinc
potest: quod eo tandem diuino cõsilio &
singulari uirtute peruenit: ut nemo in Dialecti/
cis acutior: in Mathematicis subtilior: in Philo/
sophia locupletior: in theologia sublimior exi/
stimetur: omnesq; arbitrentur unum pene uerum/
uidisse: maximisq; erroribus animos hominũ li/
berauisse: oĩaq; cogitando aut disputando adse/
cutũ fuisse: ab ipsiusq; sententia nõ solum nõ sit/
ulla iam prouocatio/ sed ne transuersum iam ne/
quidem (ut aiũt) unguẽ/ recedi. fas habeat: utq;
q hunc nõ laudet nõ efferat/ nõ admiret/ parum/
amicus haberi possit tẽporibus nr̃is: & huic æta/
ti ingratissimus iudicari: dignũq; esse quẽ oēs e

christiana reipublica censeat deturbandū. Ipse
sibi uerā adeptus est felicitatē. & nūc cū p̄ncipe
deo uidet agnoscitq; quæ antea lris mādauicrat.
Hæc ampla sūt P̄res: hæc imortalia: hæc diuina:
hæc fama celebrant: monimētis annaliū man-
dant: posteritati ppagant: Hæc deniq; sola sūt:
quæ illos q; felicitatis desyderio flagrāt/ ad opta-
tum finē pducūt: Nā cætera oīa/ ueluti pecuniæ
delitiarūq; teneri desyderio: p̄cipatus & impe-
rii cupidie sollicitari: gloriolæ stimulis agitari:
Volupratū blanditiis titillari: ut nihil aliud sūt
nisi fallaces nugæ: ut nihil aliud sunt nisi (nō di-
co inanē umbrā) sed umbræ soniū: Quæ si p̄cul
spēctes/ magnū quiddā eē putes: ubi uero p̄pius
accesseris/ euanescent: Plusq; in discessu doloris
relinquūt: q̄ in accessu attulerint delectationis:
Hæc igit̄ P̄res: quæ uera: quæ solida: quæ diu-
turna: quæ diuina sunt: tandē aliqn̄/ p̄ deū imor-
talē imitemur: qui dignitatē: q; laudē: q; gloriā: q;
sūmū & ultimū bonū cōsequi desyderamus: ut
diui Thomæ Aquinatis uestigiis insisterēdo: bea-
tissimi felicissimiq; & dici & eē mereamur: & uo-
q; sempiterno fruamur.

D I X I

